

„EDINOST“

Izhaja dvakrat na teden, vsako sredo in soboto ob 1. uri popoldne.

„Edinost“ stane:

za vse leto gl. 6.—; izven Avst. 9.— gl.
za polu leta „ 3.—; „ 4.50 „
za četrt leta „ 1.50; „ 2.25 „
Posamične številke se dobivajo v prodajalnicah tobaka v Trstu po 6 nov.,
v Gorici in v Ajdovščini po 6 nov.
Na naročbe brez priložene naročilnice se
upravništvo ne ostra.

EDINOST

Oglasi in oznanila se računajo po 8 nov.
vrsticah v petih; za naslove z debelimi
črkami se plačuje prostor, kolikor bi ga
obseglo navadnih vrstic.
Poslana, javne zahvale, osmrtnice itd.
se računajo po pogodbi.

Vsi dopisi se pošiljajo uredništvu Piazza
Caserma št. 2. Vsako pismo mora biti
frankovano ker nefrankovana se ne spre-
jemajo. Rokopisi se ne vračajo.

Naročilnice, reklamacije in inserate pre-
jema upravništvo Piazza Caserma št. 2
Odpriete reklamacije so proste poštnine.

Glasilo slovenskega političnega društva za Primorsko.

V edincat je mešč.

Nevarne izjave.

II.

Prav radi verjamemo člankarju spodnještajerskega lista, da bi bilo vladi ljubo, da se ohrani Hohenwartov klub. Da, vladi! Ali narodu slovenskemu ne zadošča to! Prvakom naroda — tudi če stoje v vladinem taboru — ni smeti počevati samo vladinih želja, ampak misliti jim je tudi na potrebe svojih volilcev, na bodočnost naroda. Ako parlamentarna skupina, koji so pristopili naši zastopniki, vestreza tem potrebam, ako ta skupina vestno in neumorno pospešuje gmotne, duševne, političke in narodne koristi naroda, dobro: le hvaležni moramo biti svojim poslancem, da so stopili v vrste te skupine. Toda vprašajmo se: odgovarjali Hohenwartov ali „konservativni“ klub vsem tem zahtevam? Reči moramo, da ne! Da podpremo to trditve, poslužiti se hočemo dokazila, koje navadno porabljajo, pobijajoč taktiko Mladočehov, gospóda v Ljubljani in v Mariboru; vprašujejo namreč vedno le — po vsepihi! Z isto pravico vprašamo tudi mi po vsepihi konservativnega kluba! Kaki so ti vsepihi? Te vsepehe označuje najbolj istina, da so v tem klubu vsi njega oddelki nezadovoljni. Vsilic lojalnemu postopanju, vzvišenemu nad vsaki dvom, valic skoro neverjetnemu samozatajevanju tega kluba vlada vendar ni izvršila narodne enakopravnosti; narobe: še ono malo drobtinice, koje nam je milostno dovolila začetkom Taaffejeve dobe, še to malo nam jemlje v novejši dobi. Vso krivdo na sedanjih neznošnih odnošajih političkih vračajo kaj radi na Mladočehe, češ, da ti poslednji le „rogovillijo“ nad vso mero ter da vlada že načelno ne more biti prijazna stranki, ki tira obstinatno (svojeglavno) politiko, ne osirajočo se na koristi skupne države. Daje se nam razumeti, da vlada ni načelno nasprotna narodu českemu, a da sedanjim njega zastopnikom ne more in ne sme dovoliti ničesar, ker tega ne dopuščajo nje lastne in koristi države. Iz kratka: Mladočehi so pokvarili vse! Na ta sofistička izvajanja (zavijanja) je kaj lahko odgovoriti. Pri tem nočemo naglašati svojega prepričanja in večletnih, ne baš veselih izkušenj, ampak pustimo, da odgovori zdravi človeški razum: ako vladi ni možno dovoliti česa tistim, ki le „razgrajajo“ in „rogovillijo“, toliko bolj bi bila dolžnost, zadovoljiti tiste, ki ne razgrajajo in ne rogovillijo?! Oče kaznuje le porednega otroka, hvale pa ubogljivega. Tako mora delati pameten oče, če hoče, da vspodbuja pridne otroke in da poredne navaja na boljo pot. In kaj vidimo pri nas? Da se kaznujejo „razgrajalci“, ubogljivi in krotki — pa tudi. To se naravnost protivi zdravemu človeškemu razumu. Naši poslanci vendar ne tirajo svojeglavne politike, one ne „rogovillijo“ in ne „zmerjajo“, oni podrejajo vsikdar svoje strankarske in narodne koristi koristim skupne države; in vendar nas potiskajo povsodi, vendar se leta in leta brez uspešno borimo po obmejnih pokrajinah za najprvotnejša narodna in politička prava, vendar sta prišla baron Hein in grof Gleispach. Da je vladi zares dobra volja, zadovoljila bi bila Slovence že zato, da more reči Čehom: Vidite jih, oni so dosegli, kar

so želeli, ker so pametni! A vlada ni storila tega, kar dokazuje, da je vse tisto besedičenje o „rogovilljenju“ in „zmerjanju“ le prazna slama — prazen izgovor! Vlada noče — to je jedini pravi usrok. Krivo je tudi, ako pravijo, da se je sistem premenil po krivdi Mladočehov. Ne gospóda: sistem se ni premenil ni za las; ostal je zvest samemu sebi in ponemčevalnim svojim namenom. Ti nameni vlečejo se kakor rudeča nit skozi ves ta sistem. Sistem se ni premenil, premenila se je le njegova taktika: postal je odkritosrenejši. S prvega seveda je trebalo zasibati slovenske narode avstrijske v sladke sanje in iluzije; le zato smo čuli tu pa tam kako prijazno — besedo. Na dejanja smo pa čakali zastoj — in sedaj so izostale tudi besede.

Tako stoje torej naše stvari po 13 letih, v koji dobi je bila naša usoda izročena skrbi, uplivu in ugledu Hohenwartovega kluba. Kolik je ta ugled, povedala nam je pred par dnevi prva seja poslanske zbornice, ko se grof Taaffe niti zmenil ni za interpelacije tega kluba, dočim je bil g. Plenerju takoj na uslugo. Zato pa nam prizanesite s takimi izjavami, kakoršna je ta, da vlada želi, da se ohrani Hohenwartov klub. Take izjave so nevarne! Ne glede na nevarne imenovanega kluba je že nevarno samo po sebi, vedno in preveč naglašati vladine želje, ker to utegne v narodu vzbuditi in utrditi misel, da moremo izpolniti svojih zahtev pričakovati le od milosti vladine. S takimi izjavami si ne vzgojimo kremenitih značajev, potrebnih za političko borbo. Ne motiti, ampak bistriti moramo pojme v narodu ter vneti v njem zavest, da imamo temeljne zakone, ki nam jamčijo ravnopravnost. Vlada naj izvrši te zakone v polnem njih obsegu in ne uslugo smo jej vai. Da si pa priborimo potreben ugled, ne zadošča, da javljamo narodu le vladine želje, ampak skrbeti moramo tudi da narod spozna nje dolžnosti.

Mi ne vemo, kako jo ukrenejo naši poslanci in tudi jim danes nočemo vsiljevati svojega prepričanja. Prosili bi jih le, da se pri svojih sklepih glede na eventualne spremembe pri sestavi strank v poslanski zbornici ne ravnajo po naukih, izraženih v nevarnih izjavah spodnještajerskega lista. Kajti njim mora biti vrhno navodilo: korist naroda v okviru obstoječih temeljnih zakonov, nikari pa želje kogar-si bodi! —

Govor deleg. Vek. Spinčiča

pri razpravi proračuna vojne mornarice v seji avstrijske delegacije dne 19. oktobra 1892. v Budimpešti.

Visoka delegacija!

Neugodno mi je, da sam prišel k besedi o dveh predmetih v jedni in isti seji, neugodno tembolj, ker govorim javno nemški še le drugi, oziroma tretjikrat. Ali ne pomagaj nič, treba da vršim svojo dolžnost.

Posebna čuvstva me prešinjajo vsakokrat, ko prihajam v Pulji. Tu vidim vse na okoli trdnjave, forte; v luki vidim ladje oklopnice, torpede in vsakovrstne druge ladje, na obrežjih in na otočjih vsako-

vratne delavnice; in vse to more nas prešiniti le z radostjo, ker je dobro, ker je nujno, zavarovati se proti vsem mogočim dogodkom.

Kmalu pa me prešine neka otočnost. Domislil sem se izvestnih poželenj z dveh strani po naših deželah, kojih sem se dotaknil predvčeranjim; domislil sem se stopanja naših oblasti po dolgem ob vsej obali monarhije od Avste preko Trsta, vse Istre, Reke do Spuža, in pridem do žalostnega zaključka, da se, hočeš ali nečeš, gradijo trdnjave in forti, koji bi mogli biti v izvestnih slučajih in dogodkih močnejši, nego so oni, ki se nahajajo v Pulji.

Prehajam k predmetu samemu.

Skupni troški, redni in izredni, c. in kr. vojne mornarice znašajo za leto 1893 skoro 12 milijonov goldinarjev, kar nikakor ni mnogo, ako jih primerjamo z onimi drugih evropskih velevladi; tudi jaz bodem glasoval zanje, da si sem upisan kot proti-govornik. Ali izreči čem nekoliko opazek, to povem že naprej, tudi v narodnem pogledu, ker mi je ta poleg dinastije in monarhije vedno in povsodi pred očmi.

Plače skoro 600 častnikov znašajo preko 700.000 gl. Koliko od te svote odpade na lastne sinove primorskih dežel, nisem mogel dognati iz podanih nam predlog; da pa dotična mesta niso pristopna vsem, soditi se da po izkazu pitomcev mornarske akademije na Reki: skoro tri četrtine njih so sinovi članov c. in kr. vojne mornarice, c. in kr. vojske in civilnim državnim uradnikom, a le jedna četrtina zasebnikom. Iz Istre-Primorja jih je res 26. a ti spadajo gotovo večinoma k omejenim trem četrtinam.

Tudi do drugih plač ne pridejo lahko, ker šole po deželah ob obali niso prirejene za tehniško izobražbo, ali pa jih sploh ni, in ker — kakor se mi poroče — ne znajo nemški.

Kako so mornarji s podčastniki vred razdeljeni po deželah, vidi se iz jednega izkaza za prezentno službo meseca maja 1891.

Od 7131 mož spada jih na dežele ob obali preko 5000, več nego $\frac{5}{7}$, dočim jih ne spada na vse druge kronovine niti $\frac{2}{7}$. Mej vsemi 7131 mornarji je 1543 podčastnikov. Teh poslednjih je iz dežel ob obali 651, kar bi bilo prilično, kakor sem izračunal, okrogle vzeto $\frac{5}{7}$ proti $\frac{4}{7}$ iz drugih kronovin. Torej tudi do služeb podčastniških pride manj sinov primorskih, nego iz drugih dežel. Iz drugih dežel, severnih, najdemo polovico mornarjev kot podčastnike; iz Hrvatske in Slavonije $\frac{1}{5}$, iz Goriške, Trsta, Istre $\frac{1}{6}$, iz Dalmacije $\frac{1}{13}$. Mislim, da bi se morali Primorci vsaj toliko počevati, kolikor sinovi ostalih kronovin, bodisi pri podčastniških službah, ali pri onih, ki dobivajo plače. To se res ne more izvršiti naenkrat, ali delati se da na to z dobro voljo.

Tudi tu naj pride v veljavo jednako pravo za vse, kolikor z obzirom na dežele, toliko na narode in jezike. Tudi tu naj se počevajo Hrvatje in Slovenci, ki sestavljajo $\frac{4}{7}$ mornarjev, kakor jim gre.

Kako se jih počeva v obče, zajedno z drugimi Slovani, za to nisem mogel dobiti podatkov. Vendar se dajo napraviti nekateri zaključki iz treh izkazov, nahajajočih se v poročilu proračunskega od-

bora, in sicer: učencev mornarske nižje realke, mornarske moške in mornarske ženske ljudske šole. Na prvi je 8 učencev slovenske narodnosti, mej 82; na drugi 18 mej 430, na tretji 16 mej 396. Vem dobro, da vsi ti ne spadajo k c. in kr. vojni mornarici in c. in kr. arsenalu; ali iz navedenih števil učencev slovenske (vseh Slovanov) narodnosti moglo bi se sklepati gledé na število onih pripadajočih k c. in kr. vojni mornarici in c. in kr. arsenalu, ki so slovenske narodnosti.

Po vsem, kar sem mogel nedavno, pred svojim potovanjem tu-sem, videti in izvedeti, se v obče ne rabi pismeni jezik njihovi. Vse objave oblasti, nabite kjerkoli, so nemške in italijanske: „Kundmachung“ — „Avviso“; „Rundschreiben“ — „Circolare“; „Vorschriften“ — „Prescrizioni“ itd. zadevajoče bolniško blagajno, kontrolne shode itd. Da, v oddelku mizarjev videl sem osmero oznanil oblasti, mej temi je bilo jedno pisano samo nemški, a sedmero samo italijanski.

Gospóda moja, kako mora to uplivati na mornarje in na delavce! Kaj si morajo misliti ljudje! Ali se ne dozdeva, kakor da smo v nemško-italijanskem, ali celo v italijanskem arsenalu! Neka ugledna oseba je rekla, ko si je pred kratkim ogledala arsenal v Pulji, da je z osirom na jesik težko najti kak rasloček mej tem in onim v Spezzii.

Osobito velja to za oddelek „ladijetesalnica“. Ne osiram se na inženirje ter se omejujem na one, ki strogo pripadajo k delu.

(Konec prih.)

Spomenica

hóteljérjev in gostilničarjev tržaških v zadevi točarine (dazio d'educilio), sestavljena po odvetniku dru. Mateju Pretnerju ter predložena visokemu c. k. finančnemu in ministerstvu notranjih zadev.

(Konec.)

Prospeh vse obrti ter povzdiga mnogobrojnega in davkoplačevalnega stanu gostilničarjev tržaških — kojih je blizo 800 — njih družin in njih poslov, sta vendar veliko važnejša, nego tistih 70 družin občinških uradnikov in služabnikov, koji so se preživljali pri točarini in gledé kojih se je videlo upravnomu odseku primerno, poslati jih v boj. Take malenkostne uradniške koristi, kojim je lahko odpomoči, v kolikor so opravičene, ne bi se smele počevati pri takem vprašanju, ko gre za blagor prebivalstva ter celega obrtnega stanu! Ali seveda: méstni svet hoče imeti uradnikov, veliko uradnikov, da si po njih ohrani politički upliv! Mi pa menimo nasprotno, da bi bila precejšnja korist, koje ni smeti prenizko ceniti, v tem, ako z odpravo točarine odpadajo veliki letni izdatki (po našem mnenju najmanj okoli 80.000 na leto), koje mora mesto trošiti za upravo in nadzorstvo točarine.

Večkrat omenjeno poročilo upravnega odseka mesta tržaškega pa brani točarino na tak način, kakor da bi mesto niti ne moglo izhajati brez nje; ta odsek trdi v svojem poročilu, da je ohranitev točarine absolutna potreba občini ter da bi bila nje

odprava prava nesročja za mestne finance. Nič ni neresničnejšega nego ta poslednji razlog za obdržanje točarine.

Izgubo, ki bi zadela občino z odpravo proste luke, proračunal je imenovani upravni odsek sam na 330.000 gld. na leto. Mi pa ne zahtevamo, da po odpravi točarine mestna občina izgubi ta dohodek. Ampak zahtevamo le, da se ta letni dohodek pravično razdeli na vse vinopivce. Uvozni davek za vino naj se poviša toliko, kolikor je potrebno, da se pokrije odpadek, prouzročeni po odpravi točarine, tako, da bo vsak konsument jednako plačeval od vina, naj si je že nabavi po litru ali v sodih, naj je kupi pri gostilničarju ali je upelje neposredno. Tako zahtevajo pravičnost, koristi ljudstva in naše koristi.

Pri preosnovi užitninskega davka vinskega, kakor jo želimo mi, bi občina na vsak način izhajala lahko. Prihranila bi ne le veliki izdatek za upravo in nadzorstvo točarine, ampak bi prejela tudi donesek točarine. Trditve omenjenega poročila upravnega odseka, da bi se namreč z odpravo točarine zmanjšala množina obdačenega vina, je naravnost iz trte zvita, mi ne najdemo za to nikakega razloga, a katerem bi se dalo govoriti. Vzroki, navedeni po mestni upravi in koje smo proučili po vrsti, se ne dajo vzdržati. Mi menimo tudi, da se mestni zastop ne protivi odpravi točarine toliko iz vzrokov, omenjenih v poročilu, ampak veliko več iz drugih političkih vzrokov. A nikakor se ne dajo opravičiti: nepravilnost in neprimernost, prouzročena po točarini; huda obremenitev manje imovitih in nižjih slojev ljudstva po tem davku; nečuvana škoda in neznosne sitnosti, koje provzročata ta davek gostilničarski in pivničarski obrti. Četudi je vino glavni predmet užitninskemu davku, vendar ne sme služiti takemu izsesevanju nekaterih razredov ljudstva in gostilničarske in pivničarske obrti, kakor se dogaja v Trstu uprav po točarini! To ekscipijonelno (izredno) stanje mora nehati! Pravičnejša razdelitev vinske užitnine ojači v gospodarskem pogledu manj imovite in nižje razrede ljudstva, povzdigne gostilničarsko in pivničarsko obrt ter bode le koristna na sploh, kar smo skušali gori pojasniti. Z odpravo točarine bi se tudi nehalo — in to treba naglašati — odložno pospeševanje italijanskih vin v steklenicah na škodo domačih vin; kajti občina zahteva od domačih vin v steklenicah popolno 25 odstotno točarino, dočim pobira od italijanskih vin v steklenicah le temeljno takso od vsake steklenice, nižjo v primeri s prodajno ceno.

Mestni svet tržaški, zahtevajoč dan danes od slavne vlade raznih naredeb v odstranjenje neprilichnosti, na kojih trpi mesto tržaško, niti ne pomisli, da bi tudi sam moral pričeiti preosnovljati ter odpravljati stare posebnosti tržaške, kakoršna je visoka točarina in druge. Uprav v tem pogledu treba preosnove. Nadejamo se, da visoka o. kr. vlada tudi v tem pogledu napravi red na korist države in mesta ter v tej nadi predlagamo to-le ulogo s prošnjo:

Visoko o. kr. ministerstvo naj blagovoli zavrniti prošnjo mestne občine tržaške za dovoljenje v nadaljno pobiranje točarine (dazio d'eduolo) in povišanje mestne doklade na pivo, ter delati na to, da se mestnemu magistratu tržaškemu ne dovoli pobirati točarino od 1. januarja 1893 naprej, in da se v Trstu izvede pravična razdelitev visoke užitnine.

V Trstu, dne 17. oktobra 1892.

Politični pregled.

Notranje dežela.

Državni zbor. Poročilo prve seje nam je še nekoliko popolniti. Grof Hohenwart in posl. Karlon stavila sta namreč nastopni važni interpelaciji:

Prvo je izročil načelnik konservativnega kluba, grof Hohenwart sam; glasi se tako:

„Dunajski okr. šolski svet je dne 10. oktobra t. l. izdal odlok, da naj katoliški otroci v ljudskih šolah pri šolski molitvi pač delajo križ, besed pa glasno ne izgovarjajo; ta sklep je bil dež. šol. svetu znan. U. kr. nižje-avstrijsko namestništvo pa je dne 18. oktobra razveljavilo dotični odlok, o katerem so listi obširno pisali. Ker se torej v šoli ne dopušča spoznanje treh božjih oseb, ker je krščansko prebivalstvo vsled tega obče razburjeno in ker vsa stvar ni dovolj pojasnjena, vprašajo podpisani g. naučnega ministra: 1. Ali hoče njegova ekscelencija to stvar v celem obsegu v zbornici pojasniti z akti? 2. S katerimi sredstvi namerja njegova ekscelencija v prihodnje zagotoviti redno poslovanje pri šolskih oblastih ter obvarovati prebivalstvo takih dogodkov, ki globoko žalijo vsak verski čut?“

Poslanec Karlon in tovariši vprašajo skupno ministerstvo, sklicevaje se na spomenico avstrijskih škofov gledé verske šole z dne 30. januarja 1886, na izjavo škofov v šolskem odseku gospodske zbornice z dne 28. febr. in 12. marca 1890 in na novo škofovsko vlogo na ministerstvo z dne 13. marca t. l.: 1. Iz katerih vzrokov se ministerstvo doslej ni oziralo na storiene korake avstrijskih škofov gledé ljudske šole? 2. Do kedaj hoče ustreči zahtevam gledé ljudske šole, katero so stavili škofje v imenu katoliškega ljudstva?“

O drugi seji smo tudi že poročali v poslednji številki. Pridodati bi še bilo, da je poslanec Steinwender stavil nujni predlog: Tiskovni odsek se pozivlje, da na podlagi predlogov Jacquesa, Foreggerja, Pacaka, Hauka in Pernerstorferja predloži zbornici poročilo in predlog, zadevajoč osnovno tiskovnega zakona. Predlagatelj je naglašal potrebo, da zbornica postopa odločneje v tej zadevi, kajti treba vendar enkrat napraviti red v teh stvareh ter storiti konec žaljivi samovolji, osobito pri objektivnem postopanju in pri podeljevanju in odtezanju licenc za prodajo listov. — Posl. Kaiser pa je predlagal, pozvati odsek za volilno reformo, da predloži svoj predlog glede uvedanja neposrednih volitev v kmečkih občinah. Vsprejela sta se oba predloga.

Tiskovni odsek je imel svojo sejo dne 9. novembra. Vsprejeli so se predlogi pododseka, zadevajoči odpravo kavcije, načelo, da za kazni mora jamčiti časnikarski podjetnik sam, polagano odpravo časnikarskega koleka, svobodno kolportajo, in postopanje pri popravkih, dopuščajóde dokaz resnice.

Istega dne je zboroval imunitetni odsek, ki se je bavil se zadevo Spindičevo. Ker se je vlada izjavila, da ne more predložiti dotičnih spisov, predlagal je dr. Ferjančič zahtevati od zbornice, da ona naprosi vlado, da jej predloži spise. Posl. Weeber se je protivil temu predlogu ter je predlagal vlado pozvati, da pošlje v odsek svojega zastopnika. Proti Ferjančičevemu predlogu izjavil se je tudi Poljak Abrahamovic. In res so vsprejeli Weeberjev predlog. — V seji dne 11. t. mj. izjavil je sekcijski načelnik Rittner, da ne more predložiti preiskovalnih zapisnikov. Spindič da je v svojem stanovanju namestil volilsko agenturo, ter da je v agitacijske svrhe zahajal v sosedne kraje. S tem so pretrgali obravnavo.

Kriza na Ogerskem še ni rešena, ve se le toliko, da je Njegovo Veličanstvo poverilo dosedanjskega finančnega ministra Weckerla sestaviti novo ministerstvo.

Vnanje države.

Francoski anarhisti še ne mirujejo. Vrgli so v Parizu zopet bombo napolnjeno dinamitom, ki je prouzročila grozno nesrečo. Bombo so prenesli na policijski komisariat, kjer se je razpočila. Štiri osebe so mrtve in grozno razmesar-

jene, več jih je smrtno ranjenih. Dva nadstropja dotične hiše sta se zrušila. Vsa ulica je bila polna podrtine. Subbrigadierja, ki je prihitel s policisti, zadela je kap, zazrlega toli grozen prizor. V obče se prisoja neodločnosti in malodušnosti vlade krivda na tem, da anarhisti zopet dvigajo drzno svojo glavo.

Predsednikom Zjedinjenih držav ameriških bo izvoljen demokrat Cleveland.

DOPISI.

Iz Ljubljane, v novembru. [Izv. dopis].

— Mnogo je marog, ki kazé „narodno lice“ naše Ljubljane na zunaj in snotraj, in katere odpraviti bi bil že skrajni čas, — čim preje tem bolje! Kajti: na jedni strani je tujeo, ki naziva (in to ne brez razlogov!) Ljubljano še vedno „eine deutsche Stadt“, na drugi strani pa se národ z dežele nad temi marogami in nedostaki — rekel bi — pohujšuje, kar je čisto naravno in samo po sebi umevno.

O vsem tem danes le par besed!

Nekateri za naše mesto važni načrti bili so preteklo pomlad tako v mestni dvorani kakor zunaj nje predmet nad vse živim debatam, potem pa je o njih nenkrat zopet vse potihnilo, — in težko bi bili prišli zdaj zopet na površje, da jih ni pritiral na dan — novi vodja deželne vlade kranjske, baron Hein!

Ko so se mu pretekli dni predstavljali razni nasotpi, društva, korporacije in dr., dotaknil se je bil imenovani dvorni svetnik te zadeve in obljubil vladno pomoč v to, da dobí Ljubljana potrebno: poštno in brzojavno, ter sodniško in gimnazijsko poslopje, da se odstrani nadalje stara šara vojaške bolnice iz sredine mesta, in — „če bo nėslo“, sezida tudi nova artilerijska vojašnica.

Preoptimistični seveda pri tej vladni obljubi ne sme biti!

Če je gospod dvorni svetnik baron Hein resne volje, s vladno pomočjo prikočiti mestu na pomoč, da se ti načrti izvršé, potem mu mora vsakdo hvaležen biti; če se je pa tega predmeta dotaknil le zato, ker je hotel pokazati, da — „vsaka nova mēta dobro pometa“, potem bi bila pa ta vera smešna, če bi ga kdo zaradi také obljube — „v deveta nebesa koval“ in mu poleg tega še „kadil!“ Ker smo pa baš mi Kranjci kaj radi — prenajivno-zapljivi, bilo bi dobro, da počakamo „prihodnjih dnij“, predno zaradi tega ali česa drugega novemu vladnemu vodji — hvalo pojemo! —

Devetnajsto stoletje se bliža svojemu koncu, a Ljubljana še vedno nima narodnega lica, kakor bi ga morala imeti — že davno! To je faktum, a — sramoten faktum!

Nekateri naših mož so kot merodajni činitelj v mnogih zadevah že marsikatero — kakor bi Ribničan dejal — „kunšno uganili“, pa še le potem seveda, ko je bilo že prepozno. Jedna zadnjih je ta, da ljubljanskega mesta župan v novem deželnem gledališči niti lože nima, i. t. d. — Idimo par stopinj dalje!

Če se je v kaki zadevi tudi že vse potrebno ukrenilo in bilo pripravljeno, — prišel je iz-za kacega vogla komu naenkrat na um tisti trmoglav — prostor, ki jim je ves račun prečrtal, načrt pa je — „splaval po vodi!“ Poprej, pred par leti n. pr., ko se je ponujalo sto prilik, dobiti v mestu primeren prostor za jedno ali drugo stavbo, se ni nihče brigal zanj; zdaj, ko je znotraj že vse zazidano (večinoma seveda po nemških in nemškutarških kapitalistih!), zdaj pa je povsod dovolj dobre volje kaj zidati, le — prostora ni in pa — potrebnega kapitala, recte: požrtvovalnosti, ne! . . .

Na lepem in cenem prostoru bi že lahko imeli novo: poštno poslopje, sodišča, „Narodni dom“ in dr., a vselej je načrt se izjalovil in ostal le načrt na

„papirji“, blizu tako kakor — osušenje barja!

Tekoče leto bliža se svojemu zatonu, a bliža se dōba raznim koncertom, veselicam, zabavnim večerom itd., ki jih bodo prirejala naša národna društva (kojih število je nad 60!), — nikjer ni potrebnih prostorov v to svrho zlasti sedaj, odkar se je preselila „Čitalnica“ iz starih prostorov. Tako bomo zopet prosjajčili pri naših zagrizenih političnih nasprotnikih za potrebne prostore, jih drago plačevali, v zahvalo pa se nam bodo onf rogali, kajaze s protom za nami: „Lej tje jih beračev!“ — in prav bodo imeli!

Pri taejih razmetah nimamo seveda nikakega povoda pozivati jih na — „d v o b o j“, vsaj nam vest sama očita, da smotui in tam v resnici še — nezreli za resno stvar! Skrajni čas je že, da se ta narodna malomarnost otrese, in prične misliti in v dejanji izvrševati to, kar národ nemu licu našega glavnega mesta še vedno manjka! Dolžnost to storiti pa je — možem, ki so ta nalog prevzeli, z njim pa tudi — čast! —n.—

Različne vesti.

Iz državnega zbora. V včerajšnji seji poslanske zbornice naglašal je gospod pravosodni minister vsled neke interpelacije posl. Biankinija, da razpisi ministerstva za deželno brambo morajo biti nemški, ker je to službeni jezik. G. pravosodni minister je prečital svojo naredbo do predsednikov višjih deželnih sodišč, v katerem se določa, kako je postopati sodnikom, vodečim obravnave. Ti morajo imeti vso tvarino v svoji oblasti, a tudi potrebni takt, da se varuje dostojanstvo sodišča. Naredba govori o razmerju sodnika da zatožencev, prič in zagovornikov, oboja odločno vsako posezanje sodnikov v politiška in narodna dnevna vprašanja, obžaluje nepotrebno in dostojanstvu sodišča škodljivo zanašanje zasebnega in družinskega življenja v sodno dvorano.

Tržaški mestni svet je imel predinočnjim svojo sejo. Župan Tridentški se je zahvalil na izrazih sočutja povodom smrti dra. Dordija. Potem se je prečital reskript namestništva, glasom katerega se s koncem decembra 1892 odpravi točarina v Trstu. Naredba ta je utemeljena s tem, da ta davek ne odgovarja pravični razdelitvi bremen. Občina se pozivlja, skrbeti za pokritje pomanjkljaja okroglih 300.000 gld., ki nastane vsled odprave točarine. Ta dopis se je vzel na znanje, kakor tudi naznanilo municipalne delegacije, da je prijavila vladi sklepe mestnega sveta z dne 3. oktobra v nadi, da vlada prihrdi tem sklepom. (Ti sklepi so zadevali prošnjo za nadaljne pobiranje točarine in za povišanje doklade na pivo.) Zajedno je prijavila municipalna delegacija, da je predložila vladi spomenico s prošnjo, da se vsaj za leto 1893 še dovoli točarina. Prepisa te spomenice izročila sta se namestništvu in posl. Burgstallerju in Luxzattu, da jo podpirata.

Potem so še vzeli na znanje, da je upravno sodišče zavrnilo pritožbo municipija, uloženo proti ministerstvu za nauk in bogočastje, koje poslednje je zabranilo osnovno 4 razredne italijanske šole pri sv. Mariji Magdaleni zgornji. Upravno sodišče utemeljuje svojo razsodbo s tem, da ta javna šola ni potrebna, mestna oblast da mora skrbeti za pomnožitev potrebnih šol (pa ne da bi bili gospodje mislili na slovenske šole v mestu! Op. ur.), da nepotrebne šole ne delajo napotja potrebnim.

Po rešitvi nekaterih kreditnih predlog zaključili so potem javno sejo.

Še nekoliko besedij treba spregovoriti o govoru dra Petra Tomasina po-

vodom petdesetletnice tukajšnjega državnega gimnazija. Ves ta govor zdi se nam „olla potrida“, to je, neka zmes, katero so španski menihi od dne do dne dajali ubožni in leni množici. Trudoljubivi gospod je nanesel na kup veliko veliko — nepotrebne; uvoda je celih 10 1/2 tiskanih strani, govora o predmetu samem — to je, o zgodovini gimnazija — pa le dobri dve strani. Kakor je sicer gospod profesor nepotrebno gostobeseden, so vendar njegovi podatki po nekaterih mestih zelo pomanjkljivi. Od prvega vodje viteza Tomasinja poskočil je takoj do vodje dr. viteza Lozerja, in je čisto pozabil na vodje Vidica, Stimflna in Menzelna, ki so bili predniki Lozerju, in na Hoffmanna, ki mu je bil naslednik. G. govornik je v bombastičnem štilu proslavil „učenega“ dvornega svetnika dra. Ernesta Gnada. Nočemo se spuščati v presojo „učenosti“ tega moža, a ne moremo si kaj, da ne bi omenili, kar je v njem pisal A. Br. v „Zarnek's Literarisches Centralblatt“ Jahrgang 1892, No. 27 (vom 2. Juli, pag. 966). S te kompetentne strani se očita Gnada premnogo čudevitih in napačnih rešij; soditelj A. Br. mu dokazuje nevednost in osabnost ter sklepa: „Es (das Buch) verliert sich allzuoft in blumigen Schwulst, leere Überschwenglichkeit und wortreiche Trivialität, leider zuweilen in ein Deutsch von bedenklicher Beschaffenheit“. Očita mu nadalje „anspruchsvolle dilettantische Frasenberedsamkeit“. Celó njega nemški slog označuje se torej kot nepravilen, in res je ta grossgermano, ki bi bil rad ponemčil vso Primorsko, rodom česke krvi in se je kot učitelj v gimnazijah nekdanje avstrijske Benečije ponašal in pisal za Čeha, kar spričujeje stari šolski šematizmi. Mej „odličnjaki“, ki so se šolali na tej gimnaziji, našteva Tomasin tudi take, ki se deloma odlikujejo po svojem italijanskem radikalizmu, deloma pa so obskurne osebe ali duševne reve.

Po vsej pravici smemo torej reči, da bi si bili želeli drugačnega slavnostnega govora o petdesetletnici gimnazija.

A. še le sedaj! Dopisnik grške „Tagesposte“ pretaka britke solze radi demonstracije, koja je uprizoril mestni zastop (z vsemi profesorji mestnih srednjih šol vred) povodom 50letnice tukajšnjega državnega gimnazija. „Brez taktosti“ župana Pitterija da je segala tako daleč, da je svojo odsotnost opravičil na vizitnici, popisani svinčnikom; a isti Pitteri da je navzoč pri vsaki slavnosti „Gimnastice“ in vsakem zborovanju „Legge Nazionale“. To pestopanje da je ozlovljilo povsodi — böses Blut erzeugt. „Tagesposta“ žuga konečno, da se resni politični krogi (kje so ti?) op. pr.) spomnijo te slavnosti pri prihodnjih mestnih volitvah.

Mi pa pravimo: nemška gospóda, potrkajte se le na svoja krivična prsa! Vi da jete vedno potuho istim radikalcem, kojim grozite danes; veliki del krivde na naših žalostnih odnošajih zadeva vas. Vaše hlapčevstvo italijanskim radikalcem sega tako daleč, da celó svoje nemške schiller-vereinske koncerte naznanjate le v italijanskem jeziku. Kakoršna setev, taka žetev! Sicer pa vam ne moremo verovati, da ste še le sedaj začeli spoznavati radikalno gospodo, kakor tudi ne moremo verovati, da vam je resna volja p o b o l j š a t i se. Zato pa vaša grožnja s prihodnjimi volitvami ne imponuje nikomur, najmanje pa tam, kamor je namenjena.

Okoličani, pozor! Sklep vladin, odzvati mestnemu magistratu pobiranje takozvane točarine, poparil je silno mestno gospódo. Sedaj se trudijo na vse pretege, kako bi odvrnili to „nesrečo“, ako mogoče v zadnjem trenutku. Da bi imponovali vladi, hoteli bi zapričeti agitacijo v velikem štilu in na čelu te agitacije naj bi korakali, veste kdo? — o k o l i č a n i! Izvedeli smo, da razni agitatorji tekajo po okolici loveč podpore. Da bi zbegali okoličane, strašijo jih, da bode potem občina primorana naložiti jim nove doklade po

300 od sto. Okoličani, ne dajte se premočiti, kajti takih doklad ne bo treba! Italijanski listi sami so preračunali, da izgubi občina z odpravo točarine okroglih 300.000 glđ. Sedaj pa računajmo! Ves užitninski davek v Trstu je znašal okoli jednega milijona. Da se pokrije odpravek na točarini, zadošča, da se naloži 10% doklada, ki bi znašala 100.000 glđ. na leto; drugih 100.000 je prihranjenih, ker odpadajo stroški za pobiranje in upravo točarine; in ostalih 100.000 glđ. — in tudi več — lahko prištedi občina, ako le hoče, pri raznih drugih rubrikah. Torej: ne 300, ne 200, ne 100, in tudi 50 od sto se ni bati okoličanom veled oprave točarine, ampak k večem 10%o, kar pa je pravi nič v primeri z dobrotami, koje donese odprava točarine. In če bi tudi gospóda sklonila take visoke doklade, smo uverjeni že danes, da jim je vlada ne dovoli. Torej nič strahu, okoličani! Zapodite vsacega, ki bi hotel izvabiti podpis iz vas!

Železnica preko Tur je zopet v razgovoru in obravnavanju nemerodajnih tržaških listov. Ogrevajo se zanjo vsi oni listi, koji niso pred časom pogovarjali zgraditve črte Divača-Loka ali kake druge zveze. Vsakakor je za Trst danes najvažnejša direktnojša železniška zveza s notranjimi deželami. Odvzeli so Trstu prosto luko ter mu naložili mnogo drugih bremen, a mu niso preskrbeli nikacih olajšav ter niso izvršili tega, kar se je obetalo pred odpravo proste luke. Bližnje zveze s notranjimi deželami Trst živo potrebuje, da se njega trgovinski položaj zopet povzdigne, naj že pelje ta zveza po kateri si bodi poti v notranjost. Vlada ima izvršiti v našem mestu mnogo nalog, kajti guotni položaj postaja v istini zmirom slabši in beda mej delavci, ki nimajo zaslužka, je vedno večja.

Iz Dunaja poročajo o tej zadevi: Dne 11. novembra posvetovali so se vsi poslanci planinskih dežela in iz Primorja ter so se zjediniili glede na korake, koje bi bilo storiti v zadevi železnice čez Ture.

Državnim uradnikom se je letos po dolgem moleovanju, prikanju in govorenju dovolila podpora v znesku 500.000 gold. O tej priliki je bilo tudi misliti, da čim prej pride v posvetovanje in na dnevni red zakon ob uravnanju plač uradnikom nižje vrste. Od imenovane državne podpore se je preračunilo, da pride na vsacega uradnika okolu tri gold., ako se znesek razdeli jednakomerno. Ker se je pa delilo z obzirom na potrebo, stan in večje ali manjše število dotičnikov, dogodilo se je, da neoženjeni uradniki niso dobili niti beliča, drugi pa po 12—20 gold. ter poleg tega še 4 gold. na vsacega otroka. Ne da bi ta podpora revščino zmanjšala, je sem ter tja duhove še bolj razburila in državni uradniki nadalje zahtevajo, da jim se plača poviša in to tem bolj, ker je razlika mej njimi in častniki v o. i. kr. vojni prevelika. Uradniki so se nadejali, da se saj prihodnje leto kaj stori sanje, a sadnji govor finančnega ministra Steinbacha je podrl to nado. Izrekel se je minister odločno, da državi ni možno uradnikom plač zvišati, ako zajedno ne naloži kake nove davke, kajti v Avstriji službuje do 28.000 uradnikov, ter bi trebalo do 6 milijonov na leto, ako bi jim se hotela plača povišati samo za 10%, s čemur bi jim pa ne bilo dosti pomagano. Govor ta je napravil na uradniške kroge seveda jako neugoden utis. Osobito se pa pri tem jeze slovenski uradniki na ljubljanskega „Slovenca“, ki poje hvalo ministru Steinbachu, da je uradnike tako zavrnil. Jeze se, da imenovani list ne privoščiti malega poviška ubozemu uradniku XI. razreda na deželi z letno plačo 720 glđ. brez vsakterih postranskih dohodkov, kateremu pa je često skrbeti za mnogobrojno družino. Neki uradnik nam piše: „Mi nezamerimo nikomur, ako skuša zboljšati si svoje stanje, a želeli bi, da je ljubljanski „Slovenec“ enako pravičen za vse ter da

ne bi se upiral ideji, za koja se je zavzela velikanska večina v državnem zboru. Gospóda, ako ubožčeku nočete pomagati, kristijansko bi bilo, da ga vsaj ne zasmehuje v njega revščini!“

Prva krona. Neimenovan rodoljub nam je doposlal naslednji nasvet, ki ga svojim čitateljem toplo priporočamo v dejansko uvažanje.

Kmaló dobimo po našem cesarstvu nov denar. Celovski rodoljubi so skienili, kakor poroča zadnji „Mir“ — „prve krono“ ki je v roke dobe, podariti družbi sv. Cirila in Metoda. Kakor oni pozivljajo vse koroške rodoljube brez izjeme stanu, da se pridružijo temu nasvetu, tako bi bilo umestno, da se domorođci i po drugih slovenskih deželah poprimejo te srečne misli. Kaj ko bi odborniki več kakor 100 podružnic to stvar vzeli v roke in povsod nabirali „prve krono“ in je položili na versko narodni žrtvenik družbe sv. Cirila in Metoda, okrog katerega se zbira že čez tisoč slovenskih otrok, iskajoč zavetja pri tej ljubeđi materi. Ta s kronami obdarovana slovenska deca, ki je brez družbe v nevarnosti odtujenja, bode kedaj dičila kot drag venec slovensko domovino.

Prepričan sem, da vsi slovenski listi bodo radi izkazovali „kronine darove“.

Sežanska ženska podružnica družbe sv. Cirila in Metoda priredita dne 19. t. m. skupno veselico. Program prinesemo prihodnjič, a povemo že danes, da je velezanimiv. Preskrbljeno je za izborno zabavo.

Za podružnico sv. Cirila Metoda na Greti nabralo se je iz pušice konsumnega društva v Rojani 2 glđ. 8 kr.; podarila sta v krčmi pri Ferlugi na Greti dva rodoljuba 40 kr.; g. N. N. za dvojko od „špad“ 40 kr.; v krčmi konsumnega društva v Rojani se je nabralo dne 6. t. m. med rodoljubi 2 gold. 10 kr.

Veselica podružnice „Pivka“ družbe sv. Cirila in Metoda, določena na 13. dan t. m. preloži re radi nepričakovanih zaprek na nedelje, 20. dan t. m. Vzpored isti. K obilni udeležbi vabi odbor.

Sežanska ženska podružnica družbe sv. Cirila in Metoda ima v 20. dan t. m. ob 4. uri popoludne svoj prvi občni zbor. — Ob 6. uri pa prične veselica v prostori „Treh kron“ v korist družbe sv. Cirila in Metoda z naslednjim sporedom: 1. Pozdrav. 2. H. Volarič: Slovanska pesen, meš. zbor. 3. S. Gregorič: Rabeljsko jezero, deklam. 4. A. Nedved: Zvezna, moški zbor. 5. Fr. Liszt: „Rapsođie Hongroise“ šveteroročno sviranje na glasovir. 6. F. S. Vilhar: Domovini, mešan zbor. 7. A. Foerster: „Po jezeru“, koncertna ilustracija, sviranje na glasovir. 8. Hestnik: Dva gospóda pa jeden sluga, burka s petjem v jednem dejanju. 9. Jos. Kecjančič: Venec nar. pesmi iz I. zvez., moški zbor. 10. Šaljiva loterija. Ustopenina 30 kr. od osebe. Začetek ob 6. uri zvečer. Čisti dobiček je namenjen družbi sv. Cirila in Metoda.

Odbor akad. društva „Slovenija“ na Dunaji sestavil se je za zimski tečaj sledeče: Predsednik: gosp. Fran Regally, pravnik; podpredsednik: g. Ivan Borštnik, medicinec; tajnik: g. Jakob Zupančič, modroslovec; blagajnik: g. Ivan Benedik, medicinec; knjižničar: g. Zvonimir Dokler, modroslovec; arhivar: g. Fran Potočnik, pravnik; odbornik: g. Josip Omerca, tehnik; namestnika: g. Leopold Poljanec, modroslovec, ing. Fran Raznožnik, medicinec; revizorji: g. Anton Mihalič, medicinec; g. Vladimir Ravnikar, pravnik, ing. Josip Žilih, modroslovec.

Občinske volitve v Pomjanu. Danes popoludne konča se glasovanje v III. razredu. V sredo je bilo oddanih za našo stranko 75 glasov, za nasprotno 24; v četrtek za našo 71, proti 26.

Včerajšnji vspeh nam še ni bil znan pri sklepu lista. Vsakako stoji stvar dobro, ako nam današnji dan ne prinese neprijetna presenečenja.

Iz spodnje okolice se nam piše: Znano je, kak prijatelj okoličanov, in sploh

našega življa v mestu in po okolici, je tržaški list „Il Mattino“. — Znano je tudi, da je ta list glasilo takozvane „konservativne stranke“, kateri sta na čelu poslanca Luzzatto in Burgstaller. Imenovani list presega v nasprotovanju našim narodnim težnjam vse druge laške liste.

Uprav na ta list so naročena nekatera naša društva po okolici in tudi kak posamični rodoljub. — Tega bi ne smelo biti nikakor! Mi da bi še podpirali list, kateri blati vse kar je našega? — Mesto na ta list, naročili naj bi se rajše na lista: „Il Diritto Croato“ v Pulji in „Rinnovamento“ v Gorici. Oba imenovana lista akupaj staneeta komaj dve tretjini tega, kar stane „Il Mattino“ sam za-se!

Imenovana italijanska lista pa sta vrhu tega vredna in potrebna podpore, ker zagovarjata naše pravice. — Ne podpirajmo toraj najhujših naših nasprotnikov, kajti s takim počenjanjem pokažemo, da se strinjamo uprav z onimi, kateri nas želé ugonobiti!

Ponarejevalci petdesetakov imajo svoj sedež v Vidmu, kakor je razvidno iz uradnih podatkov, priobčenih v včerajšnjem „Tagblattu“. Ponarejeni so dokaj dobro, a zanašajo jih v Avstrijo trume italijanskih delavcev. Se vidi, da vse dobro nam prihaja iz sosednjega kraljestva! Zapri so sicer v poslednjem času že mnogo italijanskih delavcev, a nič ne kaže na to, da bi imeli v rokah načelnika teh drznih ponarejevalcev.

Drobnosti. Znorel je 62-letni Rupel I. iz Proseka ter moral v bolnico. — Tudi 51-letnemu Petru Požarju iz sv. Mašije Magdalene sp. se je zmešalo ter so ga morali odvesti v bolnico. — 62-letnega čevljarja Fr. Novaka so odvedli v bolnico, ker je pijan rjovel ter norel po cesti. Napadla ga je pijanska bolezen — delirium tremens. — 51-let. delavcu Valiču M. je padel pri delu težek kamen na hrbet ter ga znatno poškodoval.

„Slovenski Svet“ ima v 20. št. naslednje vsebino: 1. Čehoslovani. 2. Konferencija čeških poverjenikov v Pragi. 3. Liturgija rimske cerkve. (Dalje). 4. Prešernov „Mornar“ v latinici, cirilici in v ruskem prevodu. 5. Par rieči o Kraljeviču Marku. 6. Biserje i alemovi. 7. Rusko pravopisanje za učeče se. (Dalje). 8. Svetčevega banketa. 9. Ruske drobtinice. 10. Ogljed po slovanakem svetu. 11. Književnost.

721/O. št. a.

Oglas.

Na ženski dvorazrednici v Kastvu s hrvatskim učnim jezikom popolniti je stalno ali začasno mesto poučiteljice.

S to službo združeni dohodki in užitki razvidni so iz deželne postave za leto s 3. novembra 1874 dež. post. št. 30, odnosno s 14. decembra 1888 dež. post. št. 1 ex 1889.

Pravilno opremljene prošnje naj se predpisanim potem tekem štirih tednov sem predložo.

C. kr. okrajni šolski svet

Volosko, 8. novembra 1892.

Predsednik: Fabiani s. r.

Domači oglasi.

Društvena krčma

Rojanskega posojilnega in konsumnega društva, poprej Pertotova, priporoča se najtopleje slavnemu občinstvu. Točijo se vedno izborna domača okoličanska vina. Cl.

Prodajalnica in zaloga jestvin

„Rojanskega posojilnega in konsumnega društva“, vpisane zadruge z omejenim porošivom v ulici Belvedere št. 3., bogato založena z jedilnim blagom razne vrste in po nizkih cenah se priporoča kupovalcem v Trstu in iz dežele. 14—194

Andrej Kalan, čevljar v ulici Caserma, priporoča se najtopleje slovenskemu občinstvu. — Najelgantnejše ter solidno delo in točna postrežba. Cl.

Ernest Pegan (naslednik A. Pipana) na oglu Via Torrente in Ponte della Fabra, priporoča svojo trgovino z moko in različnimi domačimi pridelki, zlasti pa svojo bogato zalogo kolonijalnega blaga. Cene so neverjetno nizke, postrežba vestna in nagla. Cl.

Karol Colja, žganjarija in tobakarna v ulici Via Arcata, nasproti hiše Cacia, prodaja domače žganje vsake vrste in sirupove pijače, „pasareto“ in sitone. Cl.

Gostilna „Alla Vittoria“ Petra Muscheka, v ulici Sorgente (Via Torrente št. 30) toči izvrstna vina in prirajuje jako okusna jedila. Prenosišča neverjetno v ceno. Cl.

Vekoslav Moder, pekovski mojster „Piazza Caserma“, se priporoča slav. občinstvu. — Prodaja vseh vrst kruha, slaščic, čokolade, vseh vrst moka itd. po najnižjih cenah. Cl.

Anton Počkaj, na voglu ulice Ghoga in Cecilia, toči izvrstno domače žganje; v tabakarni svoji — ista hiša — pa prodaja vse navadno potrebne nemško-slovenske poštno tiskalice. Cl.

Anton Lampe, naslednik Jakob Hočvarja, Via Barriera v e c h i a št. 17 pekovski mojster, priporoča kruh vseh vrst, moko, riž, sočivje, fino moravsko maslo itd. Cl.

Ivan Kanobel, nasproti velike vojašnice, nice, priporoča svojo zalogo z mnogovrstnim jedilnim in drugim blagom; razpošilja tudi na debelo v množinah od 5 kil. naprej po najnižji ceni.

Gostilna „Štoka“ staroznana pod imenom „Belladonna“, poleg kavarnarje „Fabria“, priporoča se Slovencem v mestu in na deželi. Točijo se izborna vina, istotako je kuhinja izvrstna. Prodaja tudi vino na debelo, tako mešanom, kakor na deželo. Cl.

B. Modic in Grebenc, na voglu Via St. Giovanni in Via Nuova, opozarjata zasebnike, krčmarje in č. duhovščino na svojo zalogo porcelanskega, steklenega, lončenega in železnega blaga, podob in kipov v okrašenju grobnih spomenikov. Cl.

Mlekarna Frana Gržine iz St. Petra na Notranjem (Via Campanile v hiši Jakoba Brunnerja št. 5 (Piazza Ponterosso). Po dvakrat na dan frišno opresno mleko po 12 kr. liter neposredno iz St. Petra, sveža (frišna) smetana. Na zahtevanje posneto mleko po 4 kr. liter, toda le v množini najmanj 25 litrov. Cl.

Josip Kocjančič, Via Barriera vecchia št. 19, trgovina z mešanim blagom, moko, kavo, rižem in aznovrstnimi domačimi in vnanjimi pridelki. Cl.

Pivarna Lavrenčič Via Rossetti nasproti lekarni Leitenburg priporoča svojo izborna isteraka vina čistim družinam po najnižji ceni 28 kr. liter, v stanovanje postavljen; manje naročila pod 28 litrov se ne sprejmejo. Častitim gostom se priporoča tudi izvrstno pivo in izborna kuhinja ter dobra istrska kapljica. 20-25 Cl.

Ivan Prelog priporoča svoji trgovin v Via del Bosco št. 2 (uhod na trgu stare mitnice, Piazza Barriera vecchia) in v ulici Mellin a vento št. 3. Prodaja različno mešano blago; moko, kavo, riž in razne vrste domače in vnanje pridelke. C.

Ivan Umek, čevljarški mojster, Via Rossetti, magna št. 6. priporoča se slavemu občinstvu v vsa v njega stroko s adajoča dela. — Solidno delo, — hitra postrežba — nizke cene.

Kavarni „Commercio“ in „Tedesco“ v ulici „Caserma“, glavni shajališči tržaških Slovencev vseh stanov. Na razpolago časopisi v različnih slovenskih jezikih. Dobra postrežba. — Za obilen obisk se priporoča Anton Šorli, kavarnar. Cl.

Jakob Janež tapetar via Stadion št. 10 na dvorišču priporoča se slavemu občinstvu za vsakovrstna tapetarska dela, kakor zof, madrace, naslanjače itd. Zagotovi točno in hitro postrežbo po jako niski ceni.

Martin Krže, Piazza S. Giovanni, št. 1, trgovina z mnogovrstnim lesenim, železnim in lončenim kuhinjskim orodjem, pletenino itd. itd. Cl.

Tiskarna „Dolenc“ (narodni zavod v Trstu), Piazza della Caserma št. 2, izvršuje vsakovrstna tiskarska dela po ugodnih cenah. Imamo na prodaj knjigo „Kmetijsko berilo“ za nadaljevalne tečaje in gospodarjem v pouk. Mehko vezana stane 45 kr., trdo vezana 65 s poštnino vred. Cl.

Josip Urbančič, na vogalu ulice Via Francesco priporoča vseh vrst žganja na drobno in debelo. — Pristna tukajšnja in vnanja vina v boteljah. — Suho meso, kranjske klobase, sir, slaščice itd. 44-48 Cl.

Ivan Valenčič, Via nuova št. 39, prodaja vsake vrste manufakturnega blaga. Blago se dobiva iz prvih vavstrijskih tovarn. Cene nizke. 50-40 Cl.

Gostilna „Al Gallo d'oro“ via Ghoga toči izvrstna istrska in furlanska vina ter ima prav dobro kuhinjo. Oddaja tudi vina na debelo v sodčkih od 28 litrov naprej in sicer furlansko po 28 kr. liter, istrsko po 32 kr. liter. Razpošilja tudi istrsko vino na zunan in sicer loko stacijon Trst po 23 gl. hektoliter; ne da bi imel naročevalce kake druge stroške. Vnanjim gostilničarjem se priporoča za naročila Covacich. 50-42

Franzonijeve pastile proti kašlju, hripavosti in kataru v prah. Škatljica 25 kr. Anatherinova ustna voda, škatljica 50 kr. Marijine krištilne kroglice, škatljica 20 kr. 2-6 **Lekarna Franzoni** poleg svetega Antona novega. V tej lekarni se govori tudi slovenski.

Spomladansko zdravljenje najboljšje je s čajem iz tavžentrož (milefiori), kri čisteče in neprekosljivo sredstvo zoper palenje v želodcu, hemoroidalne bolezni itd. — Zavitok z navodom, za 12 dni zdravljenja, stane 50 kr., a pošto 5 kr. več. Čuvati se je ponarejenja zdravlila. Dobiva se v odlikovani lekarni 82-100

PRAXMARER „Ai due Mori“ Trst, veliki trg. Poštno pošiljate izvršujejo se neutegoma.

Ivan Gustinčič gostilničar

„Alla croce di Malta“ Via Valdirivo št. 19 toči izvrstna istrska in furlanska vina in ima prav dobro kuhinjo. 2-2

Griena bol kašalj, hreputavica, promuklost, nazehi, zadavica, rora, zapala ustijuh itd. mogu se u kratko vrijeme izličiti rabljenjem NADARENH

Prendinijevih sladkišah (PASTIGLIE PRENDINI) 31 godina sjajnega uspeha

što jih gotovi Prendini, lučbar i lekarnar u Trstu. Veoma pomažu učiteljem, propovjednikom itd. Prebđenih kašljnih noćih, navadne jutranje hreputavice i grienih zapalah nestaje kao za čudo uzimanjem ovih sladkišah.

Opazka. Valja se paziti od varalcah, koji je ponajinjuju. Zato treba uvijek zahtjevati Prendinijeve sladkiše (Pastiglie Prendini) te gledati, da bude na omotu kutijice (škatulo) moj podpis. Svaki komad tih sladkišah ima tiskanuto na jednoj strani „Pastiglie“, na drugoj „Prendini“.

Ciena 30 nč. kutijici zajedno sa napatkom. Prodaju se u Prendinijevoj lekarni u Trstu (Farmacia Prendini in Trieste) i u glavnijih lekarnah svieta. 8-52

DROGERIJA na debelo in drobno **G. B. ANGELI** 104-33 TRST 12-12 **Corso, Piazza della Legna št. 1.** Odlikovana tovarna čopičev.

Velika zaloga oljnatih barv, lastni izdelek. Lak za kočije, z Angloškega, iz Franzijske Nemčije itd. Velika zaloga finih barv, (in tubetti) za slikarje, po ugodnih cenah. Lesk za parkete in pode.

MINERALNE VODE iz najbolj znanih vrelov kakor tudi romanjsko žveplo za žvepljanje trt.

Jak. Klemenc TRST

Via S. Antonio št. 1. Ob priložnosti, ko se odpre zimska doba, se opozarja sl. občinstvu da smo dobili sledeče vrste blaga: flaneli, stoffe volnene za ženske obleke, črni kašmir, stoffe za vaterprof, naglavne vezane robce, forstajn beli in v različnih barvah, spodnja oblačila iz bombaza, in iz volne, srajce „Jäger“. Šarpe, zavrtnike, dežnike in posebnosti za garniture. 10-52

Telečje želodce kupuje po najvišjih blagajniških cenah **Leopold Samel**, Töplitz (Česko).

5 do 10 for.

dnevne stalne zasluzbe brez glavnice i pogibelji pružimo svakomu, koji bi hotio rasprodavati zakonito dovoljenih srećaka i državnih papira. — Ponudbe pod „srećko“ (Loose) na odpravnictvo oglasa J. Danneberg, Beč. I. Kupigasse br. 7. 2-10

Gostilna s prenočišči „Alla Nuova Abbodanza“ Via Torrente št. 15. (poleg obokov Chiozza najosrednija lega v Trstu.)

Prostori so odprti in preskrbljeni s svežimi jedili do 2 ur popolnoči. Izvrstna namizna in desertna vina, izborna kuhinja, Droherjevo pivo po niskih cenah. Jamčim za točno in vestno postrežbo ter se priporočam blagovoljni naklonjenosti slavnega občinstva. 104-19 **P. Favero.**

Drogerija **Arturo Fazzini v Trstu** Ulica Stadion 22 — Telefon 519. Velika izbor mineralnih vod, zmetih oljnatih barv najfinijih vrsti; rudače, rumeno, zelene, višnjeve in črne po 28 novč. kilo. Svinčnata belilo po 32 novč. kilo. Cinkovo belilo najfinije po 40 novč. kilo. Razun tega velika izbor barv na vodo in čopičev vsake vrste ter po cenah, s kojimi ni mogoče konkurirati. — Zaloga glasovitega krepila od Kwizde (Korneuburger Viehhörpulver) za živino. Zaloga miodij. barv, zdravil; zaloga žveplja in modre galice za rabo pri trtah. Naročniki morejo brezplačno uporabljati telefon. 37-50

Kôtranove sladčice katere izdeluje lekarničar **PRENDINI v Trstu** Telefon št. 334. 8-52

Velika poraba ki je dandanes v navadi rabiti kôtranove izdelke prepričala me je, da sem začel sam izdelovati iz pristnega kôtranovega izvlečka iz Norveškega izvrstne sladčice podobne onim, ki dohajajo iz inozemstva. Te sladčice imajo isto moč kakor kôtranova voda in glavice (Kapsule), lažje se, proživajo in prebavijo ter se prodajajo po prav nizkej ceni. Da se ogne ponarejanju na sney plati vdobljeno ime izdelovatelja Prendinija in na drugej besedo Catrame. V Trstu se prodajajo v lekarnici Prendini v škatljicah po 40 kr., prodajajo se tudi v vseh večjih lekarnah v družih deželah.

Privilegovane škropilnice proti peronospori inženirja Živica, so spoznane kot najboljše, ker so najprostejše, najbolj trdne in trpeče; najbolj lahke in hitre v rabi, ker porabijo najmanj tekočine in ker pri vsem tem najmanj stanejo. Podpisana tvrdka jih pripravlja zavolj tega v mnogem številu za prihodnjo spomlad ter pošilja, že zdaj prospekte in cenike brezplačno vsakemu, kdor se oglasi in oddaja obrazce. Priporoča tudi drugo svoje blago in razna svoja dela. **Živic in družb.** v TRSTU, ulica Zonta 5, inženirski urad, zaloga strojev in dotičnega blaga, zastop tovarnic, mehanična delavnica. 2

Častni diplom Zagreb. 1891. Zlata kolajna Temesvar. **KWIZDE** restitucijski fluid **Pralna voda za konje — Cena jedne steklenice 1 gl. 40 kr. a. v.** Porablja se že 30 po dvornih hlevih in večjih hlevih vojaštva in civila vojačenje pred velikimi napori in zopetno krepčanje po naporih, ko se noge inpahnejo ali kite otrpnejo itd. usposobi konja za velika dela v vežbanju. Paziti je na zgornjo varstveno marko in naj se zahteva izrečno **Kwizde restitucijski fluid** Dobiva se v lekarnah in drogerijah. I **GLAVNA ZALOGA** **FRAN IV. KWIZDA** c. in k. avstr. in kralj. rum. dvorni založnik, okrožni lekar v Korneuburgu pri Dunaju.

Velika 50 novčna loterija. Glavni dobitek **75.000 goldinarjev** **Srečke po 50 kr. priporoča:** Giuseppe Bolaffio, Alessandro Levi, Enrico Schiffmann, Ign. Neumann, Marco Nigris, Mandel & Co., Daniele Levi & Comp., Il Mercurio.